

ČÁST IV.

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VOLEBNÍCH STRANÁCH A JEJICH VÝSLEDKY VE VOLBÁCH

1. Kandidující volební strany

Jak již bylo řečeno v kapitole 3 části I., volební zákon specifikoval pět typů volebních stran, které mohly pro volby do zastupitelstva obce podat kandidátní listinu. Podle stavu registrace politických stran a politických hnutí k termínu podání kandidátních listin mohlo do voleb vstoupit celkem 219 takových politických subjektů (včetně nezávislých kandidátů), a to buď samostatně, v koalici s jiným politickým subjektem či ve sdružení s nezávislými kandidáty. Voleb se mohli zúčastnit jako samostatné volební strany i jednotliví nezávislí kandidáti a jejich různá místní sdružení.

V období od podání kandidátní listiny volební stranou do 48 hodin před zahájením hlasování se kandidát mohl své kandidatury vzdát nebo mohl být z kandidátní listiny odvolán. Pokud se tak stalo po zaregistrování kandidátní listiny registračním úřadem, zůstaly údaje o takovém kandidátu na hlasovacím lístku, ale při zjišťování výsledků voleb se k němu nepřihlíželo. Součástí projektu zpracování výsledků hlasování bylo i průběžné zaznamenávání těchto změn na základě sdělení registračního úřadu. Od zaregistrování kandidátních listin tímto způsobem ubylo celkem 385 kandidátů.

V jednom případě zapříčinilo úmrtí jednoho kandidáta stav, že počet všech zaregistrovaných kandidátů v obci poklesl pod zákonem stanovený minimální počet volených členů zastupitelstva, tj. 5, a volby se v této obci v řádném termínu neuskutečnily. V některých obcích se volby nekonaly i z dalších důvodů, zejména proto, že nebyly podány žádné kandidátní listiny.

Celkem se v tomto řádném termínu nekonaly volby ve 13 obcích. Za tyto obce bylo k datu podání kandidátních listin registrováno celkem 18 kandidátů. Veškeré další údaje v této publikaci zahrnují jen volební strany a jejich kandidáty, které vstoupily do voleb, tj. byly zaregistrovány v obcích, kde skutečně volby proběhly, a šlo o tzv. "platné", tj. volitelné kandidáty.

Celkový přehled o tom, kolik volebních stran jednotlivých typů v kolika obcích kandidovalo a s jakým počtem kandidátů vstupovaly do voleb, podává souhrnně tabulka č. 5, podrobnější přehledy podle jednotlivých typů volebních stran jsou uvedeny v tabulkách č. 6a až č. 11b.

Údaje za jednotlivé nezávislé kandidáty a za jejich různá místní sdružení jsou od úrovně okresu shrnovány a uváděny jako volební strany s názvem "nezávislí kandidáti", resp. "sdružení nezávislých kandidátů", není-li uvedeno jinak.

Pokud jde o jednotlivé obce, pak nejvyšší počet volebních stran (bez jednotlivých nezávislých a jejich sdružení) kandidoval do zastupitelstva hl. m. Prahy (31 volebních stran s celkem 1 847 kandidáty) a do zastupitelstva městské části Praha 5 (19 volebních stran s celkem 786 kandidáty).

1.1. Samostatně kandidující politické strany a politická hnutí

Z politických stran a politických hnutí, které podle registrace u Ministerstva vnitra mohly podávat kandidátní listiny, jich samostatně kandidovalo 136 ve volbách do zastupitelstev obcí a 65 ve volbách do zastupitelstev městských částí a městských obvodů, tj. 62 % resp. 30 %. Pro volbu největšího počtu zastupitelstev a největší počet kandidátů postavila politická strana KSČM v obcích a městech, ČSSD v městských částech a městských obvodech územně členěných statutárních měst a hl. m. Prahy.

1.2. Koalice politických stran a politických hnutí

Na vytvoření celkem 42 takovýchto koalic se nejvíce podílely politické strany KDU-ČSL (v 17 koalicích) a Strana zelených (v 15 koalicích). Z 218 registrovaných politických stran a politických hnutí se jich na vytvoření alespoň jedné koalice podílelo 48. Do zastupitelstev obcí a měst kandidovalo 48 různých koalic, v městských částech a městských obvodech územně členěných statutárních měst a hl. m. Prahy 17 různých koalic, z toho 6 kandidovalo pouze v nich (nekandidovaly v obcích).

Naprostá většina koalic byla jen místního významu, pouze koalice politických stran – DSS, SPE a koalice ND, DSS, SPE kandidovaly shodně v celkem 14 obcích, kde uvedly do voleb celkem 229, resp. 52 kandidátů. Z koalic kandidujících v městských částech a obvodech byla na nejvíce kandidátních listinách uvedena Koalice SsČR, PPL, která kandidovala ve volbách v 8 městských částech a městských obvodech s celkem 114 kandidáty.

1.3. Sdružení politických stran a politických hnutí s nezávislími kandidáty

Politické strany a politická hnutí vytvořily celkem 107 různých sdružení s nezávislími kandidáty, na nich se nejvíce podílely politické strany Strana zelených (ve 14 sdruženích) a KDU-ČSL (ve 12 sdruženích). Z 218 registrovaných politických stran a politických hnutí se jich na vytvoření alespoň jednoho sdružení podílelo 72. Do zastupitelstev obcí a měst kandidovalo 93 různých sdružení, v městských částech a městských obvodech územně členěných statutárních měst a hl. m. Prahy 45 různých sdružení, z toho 14 kandidovalo pouze v nich (nekandidovalo v obcích).

Největší rozšíření mělo sdružení „STAN“ s nezávislími kandidáty (381 obcí s celkem 4 859 kandidáty a 17 městských částí s 350 kandidáty). Ve 128 obcích kandidovala společně s nezávislími kandidáty TOP 09 (2 037 kandidátů). V městských částech a městských obvodech nejčastěji kandidovalo sdružení KDU-ČSL s nezávislími kandidáty (12 zastupitelstev a celkem 300 kandidátů) a SN s nezávislími kandidáty (12 zastupitelstev a 267 kandidátů). Jiná sdružení měla výrazně nižší rozšíření.

1.4. Jednotliví nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých kandidátů

Volební strany tohoto typu měly ve volbách poněkud jiné postavení než volební strany typu politická strana nebo politické hnutí, jejich koalice nebo jejich sdružení s nezávislími kandidáty. Kromě jiných zákonných ustanovení spočívalo zejména v tom, že pro volbu do téhož zastupitelstva mohlo kandidovat více těchto volebních stran. Kandidátní listiny pro volbu téhož zastupitelstva v obci tak mohl podat neomezený počet jednotlivě kandidujících nezávislých kandidátů a sdružení nezávislých kandidátů, pokud k nim byly připojeny petice se zákonem předepsaným počtem podpisů voličů.

Kromě okresu hl. m. Praha, kde se jednalo o volbu do magistrátu, a okresu Blansko kandidovala sdružení nezávislých kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí a měst ve všech okresech, jednotliví nezávislí kandidáti nekandidovali ještě v okresech Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Kladno a Přerov. Pokud jde o volby do zastupitelstev městských částí a městských obvodů, ani jeden z obou typů volebních stran vůbec nekandidoval v okresech Chrudim, Jablonec nad Nisou a Louny. Jednotliví kandidáti kandidovali pouze v okresech Blansko a Nový Jičín.

1.5. Obce s jednou volební stranou

V řadě obcí proběhly volby za účasti pouze jedné volební strany typu politická strana nebo politické hnutí, jejich koalice nebo sdružení s nezávislími, nebo sice za účasti více volebních stran, ale pouze typu sdružení nezávislých kandidátů nebo jednotlivých nezávislých kandidátů. To znamená, že v takové obci měli voliči výběr mezi různou politickou orientací kandidujících prakticky jen na úrovni jednotlivých osob a nikoliv na úrovni celé kandidátní listiny.

Jednalo se celkem o 3 215 obcí a 11 městských částí a obvodů, tj. 52 resp. 8 % z celkového počtu zvolených zastupitelstev. Přehled volebních stran v nich kandidujících podává tabulka č. 4.

2. Výsledky volebních stran

Výsledky voleb podle jednotlivých volebních stran tak, jak byly vyhlášeny Státní volební komisí, jsou uvedeny v přílohách č. 1 a 2. Podrobnější pohledy na zisky jednotlivých typů volebních stran souhrnně i volebních stran jednotlivě jsou podány v této kapitole, zejména pak v tabulkách č. 13a až 21b.

Z celkového počtu 279, resp. 129 volebních stran, které do voleb vstoupily, získalo alespoň 1 % z celkového počtu rozdělovaných mandátů v případě voleb do zastupitelstev obcí a měst pouze 9 volebních stran včetně nezávislých kandidátů a místních sdružení nezávislých kandidátů, (tj. 3,2 %), v případě voleb do zastupitelstev městských částí a městských obvodů takového výsledku dosáhlo 13 volebních stran (tj. 10,1 %).

2.1. Samostatně kandidující politické strany a politická hnutí

Ve volbách do zastupitelstev obcí a měst získalo alespoň jeden mandát 105 volebních stran tohoto typu ze 136 kandidujících, tj. 77,2 %; zastoupení alespoň tímto jedním mandátem získaly v 2 527 obcích, tj. v 93,9 % z těch obcí, kde kandidovaly. Z počtu mandátů rozdělovaných v obcích a městech, kde tyto strany kandidovaly, získaly 52,4 %, celkem za ně bylo zvoleno 28,2 % ze všech zastupitelů. Ve volbách do zastupitelstev městských částí a městských obvodů dosáhly politické strany a politická hnutí vyšších podílů na ziscích mandátů než v obcích a městech. Např. v obcích, kde kandidovaly, získaly téměř 74,2 % rozdělovaných mandátů a o 3 procentní body nižší byl podíl zvolených kandidátů za tento typ volební strany z celkového počtu zvolených zastupitelů (viz tab. 13b).

2.2. Koalice politických stran a politických hnutí

Volební výsledek koalic byl v porovnání s ostatními typy volebních stran méně výrazný, alespoň jeden mandát získaly sice ve více než polovině obcí a ve dvou třetinách městských částí a městských obvodů z těch, kde kandidovaly, ale na počtu mandátů rozdělovaných v místech kde kandidovaly, se podílely pouze 8,8 % v zastupitelstvech obcí a měst, resp. 11,6 % v zastupitelstvech městských částí a městských obvodů. Celkem za ně bylo zvoleno 0,3 %, resp. 2,7 % ze všech zastupitelů.

2.3. Sdružení politických stran a politických hnutí s nezávislými kandidáty

Tyto volební strany získaly alespoň jeden mandát v 94,1 % obcí (v 87,2 % městských částí a městských obvodů) z těch, kde kandidovaly, na celkovém počtu mandátů v těchto místech rozdělovaných se podílely 30 % (resp. 17,8 %). Celkem za ně bylo zvoleno 6,5 % (resp. 11,7 %) ze všech zastupitelů.

2.4. Jednotliví nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých kandidátů

Různá místní sdružení nezávislých kandidátů získala nejvíce mandátů v zastupitelstvech obcí a měst, celkem 54,5 % ze všech zastupitelů. Mandáty získala téměř ve všech obcích, kde kandidovala (kromě 1 obce ze 4 666) a na počtu v nich rozdělovaných mandátů se podílela 74,2 %. V zastupitelstvech městských částí a městských obvodů získala sice mandát ve všech obcích, kde kandidovala, ale jejich podíl na celkových ziscích byl nižší než v obcích (13,3 % z celkového počtu zvolených zastupitelů).

Jednotliví nezávislí kandidáti získali v zastupitelstvech obcí a měst celkem 10,6 % ze všech zastupitelů, mandáty získali v 71,4 % obcí, kde kandidovali a na počtu v nich rozdělovaných mandátů se podíleli 64,0 %. Jejich zisky v zastupitelstvech městských částí a městských obvodů, a to i při pohledu na relativní hodnoty, byly výrazně nižší než v obcích a městech už proto, že kandidovali pouze ve třech městských částech.

2.5. Souhrnný přehled struktury zastupitelstev z hlediska počtu zastoupených volebních stran

V tabulkách č. 12a, 12b je podán přehled o počtu zastupitelstev podle toho, kolik různých volebních stran se o mandáty v něm podělilo.

Při zahájení voleb kandidovala pouze jedna volební strana typu nezávislých kandidátů nebo jejich místních sdružení ve 3 407 obcích a městech a v 10 městských částech a městských obvodech. Jak je zřejmé z přehledů v tabulkách č. 12a, 12b, ještě v dalších 446 obcích a městech voliči rozhodli o tom, že z více kandidujících volebních stran se nakonec do zastupitelstva dostala jen jedna z nich. Ve městech a obcích bylo celkem 160 zastupitelstev složených pouze ze stran typu politická strana a hnutí, podobné složení měly pouze 3 městské části a obvody.

Celkem je ze zástupců jedné volební strany (typu volební strany) složeno 3 853 zastupitelstev obcí a měst a 36 zastupitelstev městských částí a městských obvodů, tj. 61,8 %, resp. 25,7 % z celkového počtu zvolených zastupitelstev.

Přehled volebních stran, které mají v zastupitelstvu 100 % podíl, tj. získaly v něm všechny mandáty, je zřejmý z tabulek č. 15a, 15b, 17a, 17b, 19a, 19b, 21a, 21b.